

2 निर्वाचनायोगस्य अधिसूचनायाः
विधिसमीक्षां करोति सर्वकारः-
मुख्यमंत्री सुक्खुः

3 हिमाचलप्रदेशे शिक्षकेषु न्यूनतामायाति
अशैक्षणिककार्याणां भारः, नूतनाः
नियमाः निर्धारिताः भविष्यन्ति,
शिक्षकाः ३१ कार्याणि निर्वहन्ति

4 कृषकेभ्यः महत्त्वपूर्णं प्रोत्साहनम्
: सस्यबीमा वन्यजन्तुभिः
कृतायाः हान्याः उपर्यपि
कार्यान्वितः भविष्यति

राष्ट्रपतिः द्रौपदीमुर्मूः षष्ठं राष्ट्रियजलपुरस्कारं प्रदत्तवती; महाराष्ट्रः प्रथमस्थानं प्राप्नोत्

हिमसंस्कृतवार्ता: - अद्यत्वे जलवायु परिवर्तनेन जलचक्रे अपि

प्रभावः भवतीति अवधानं कृत्वा, राष्ट्रपतिः द्रौपदीमुर्मूः जलस्य लभ्यतां सुरक्षाञ्च करणाय सर्वान् मिलित्वा कार्यं कर्तुम् आग्रहम् अकरोत् । नवदेहल्यां षष्ठं राष्ट्रियजलपुरस्कार 2024 अथ प्रथमम् जल-पञ्चायत्-जनभागीदारी इति पुरस्कारान् च ददन्ती राष्ट्रपतिः अवदत् यत् देशे जलस्य कुशलप्रयोगः आवश्यकः अस्ति, यतोहि जनसङ्ख्यायाः दृष्ट्या जलसम्पदः परिमिताः सन्ति। सा पुरस्कारविजेतृभ्यः जलसंरक्षणार्थं कृतप्रयासानां कृते धन्यवादान् दत्तवती। गतवर्षे प्रारब्धस्य जलसंरक्षण जनसहभागित्वकार्यक्रमान्तर्गतं सार्धत्रिमिलियनाधिकाः भूजल पुनर्भरण-संरचनाः निर्मिताः इति राष्ट्रपतिः अवधानं दत्तवती । अस्मिन् कार्यक्रमे सम्बन्धितमन्त्रिणः अपि उपस्थिताः आसन् ।

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी अद्य पुट्टापथि श्रीसत्यसाई बाबा इत्यस्य महासमाधिं गमिष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता: - प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी अद्य आन्ध्रप्रदेशस्य तमिळुनाडुराज्यस्य च यात्रायां भविष्यति । आन्ध्रप्रदेशस्य प्रवासे श्रीमोदी पुट्टापथि श्रीसत्यसाई बाबा इत्यस्य महासमाधिं गत्वा प्रणामं करिष्यति । तस्य सम्मानार्थं स्मारकमुद्रां, मुद्रापत्राणां समुच्चयं च लोकार्पयिष्यति। कार्यक्रममावधौ प्रधानमन्त्री सभामपि सम्बोधयिष्यति। पश्चात् सः तमिळुनाडुराज्यस्य कोयम्बतूर-नगरं गत्वा दक्षिणभारत-प्राकृतिक-कृषि-शिक्षरसम्मेलनम् इत्यस्य उद्घाटनं करिष्यति। कार्यक्रममावसरे, श्रीमोदी पी. एम. किसान इत्यस्य एकविंशतितमं पुटकमपि वितरिष्यति ।

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी केन्द्रीयमन्त्रिणः भूपेन्द्र यादवस्य लेखं प्रसारितवान्

हिमसंस्कृतवार्ता: - प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी केन्द्रीयमन्त्रिणः भूपेन्द्र यादवस्य लेखं समुल्लेखयन् बृहत्तरपारदर्शितया सामान्यमानकैश्च सह वैश्विक जलवायु-चक्रस्य पुनर्निर्माणाय भारतीय अवसरान् अधोरेखितवान्। सामाजिक-प्रसार माध्यमे, प्रधानमन्त्री अलिखत् यत्, भारतस्य जलवायु-वित्त-वर्गीकरणस्य प्रारूपं, तस्य वर्धमान-देशीय-हरित-वित्तं च व्यावहारिक नेतृत्वस्य उदाहरणरूपेण कार्यं करोति, भविष्ये च अधिकप्रभावशाली वैश्विक संरचनायाः मार्गदर्शने साहाय्यं कर्तुं शक्नोति । तेनोक्तं यत्, विकसितदेशाः जलवायु परिवर्तनमुद्दिश्य आधिक्येन सहयोगं कुर्युरिति।

भारतीय दूतावासेन "अन्ताराष्ट्रिय-गीता-महोत्सवस्य भागरूपेण, "अद्यतनविश्वे भगवद्गीतायाः प्रासङ्गिकता" इति विषये चर्चा सत्रस्य आयोजनं कृतम्

हिमसंस्कृतवार्ता: - अस्य वर्षस्य अन्ताराष्ट्रिय-गीता-महोत्सवस्य भागरूपेण, भारतीय दूतावासेन "अद्यतनविश्वे भगवद्गीतायाः प्रासङ्गिकता" इति विषये चर्चा सत्रस्य आयोजनं कृतम्। नेपालदेशस्य एस. वी. सी. सी. इत्यस्य छात्राः शिक्षकाश्च

भगवद्गीतायाः विषयैः प्रेरिताः सांस्कृतिकनृत्यं सङ्गीतप्रदर्शनं च कृतवन्तः । उत्सवोऽयं सप्ताहपर्यन्ताय भवति अस्मिन् वर्षे दिसम्बर-मासस्य प्रथम-दिनाङ्कतः गीता-जयन्तीति दिवसादारभ्यते। एतत् मुख्यतया हरियाणा-राज्यस्य कुरुक्षेत्रे आययते। भगवद्गीता भगवतः कृष्णेन कुरुक्षेत्रे अर्जुनाय प्रदत्तेति मन्यते। श्रीमद्भगवद्गीता प्राचीनकालादारभ्य हिन्दूधर्मावलम्बीनां दार्शनिक मार्गदर्शकः आध्यात्मिक शिक्षाप्रदश्च ग्रन्थः अस्ति।

बहिष्कृतायाः बाङ्ग्लादेशस्य प्रधानमन्त्री शेख हसीना इत्यस्याः मृत्युदण्डस्य संयुक्तराष्ट्रसङ्घः विरोधम् अकरोत्

हिमसंस्कृतवार्ता: - संयुक्तराष्ट्रसङ्घस्य महासचिवः एन्टोनियो गुटेरेसः बाङ्ग्लादेशस्य बहिष्कृतप्रधानमन्त्रिणः शेख हसीना इत्यस्याः मृत्युदण्डस्य विरोधम् अकरोत्। संयुक्तराष्ट्रसङ्घस्य प्रमुखस्य प्रवक्ता स्टीफन् दुजारिक् इत्येषः अवदत् यत्, संयुक्तराष्ट्रसङ्घः सर्वविध-परिस्थितिषु मृत्युदण्डप्रयोगं विरुध्य वर्तते । अष्टसप्तति-वर्षीयराजनेत्री विरुध्य तस्याः अनुपस्थितौ ढाका-नगरे देशस्य अन्ताराष्ट्रिय-अपराध-न्यायाधिकरणेन गतवर्षे छात्र नेतृत्वस्य विरोध-प्रदर्शनावसरे कथित-अपराधानां विषये विचारितः आसीत्। सा सम्प्रति निर्वासने निवसन्ती अस्ति। प्रवक्त्रा संयुक्तराष्ट्रसङ्घस्य मानव अधिकार-उच्चायुक्तस्य वोल्कर टर्क इत्यस्य वक्तव्यम् उद्धृत्य उक्तं यत्, केवलं

बाङ्ग्लादेशस्य न्यायाधीशेन निर्मितेन स्थानीय न्यायालयेन मृत्युदण्डः दत्तः, यस्य नाम अन्ताराष्ट्रिय-अपराध-न्यायाधिकरणमिति आसीत्, येन सा मानवतां विरुध्य अपराधेषु दण्डिता अभवत् । एमनेस्टी इण्टरनेशनल इति संस्थया बाङ्ग्लादेशस्य प्राक्तन गृहमन्त्रिणा सह शेख हसीनां विरुध्य गतवर्षस्य छात्र-नेतृत्वस्य विरोधेन सह सम्बद्धानां मानवताविरोधी-अपराधानाधिकृत्य तयोरनुपस्थितौ मृत्युदण्डेन दण्डननिर्णयस्य निन्दा कृता। एमनेस्टी इण्टरनेशनल इत्यस्य महासचिवः अग्रेस कालमाई इत्येषः एकस्मिन् प्रवक्तव्ये उक्तवान् यत् अयं निर्णयः न्यायस्य विफलतायाः प्रतिनिधित्वं करोति ।

बिहार-राज्ये नवनिर्वाचित- विधायकाः अद्य पटना-नगरे मिलित्वा स्वनेतृत्वं निर्वाचयिष्यन्ति

हिमसंस्कृतवार्ता: - बिहार-राज्ये एन. डी. ए-पक्षस्य नवनिर्वाचित-विधायकाः अद्य पटना-नगरे मिलित्वा स्वनेतृत्वं निर्वाचयिष्यन्ति। भाजपा, जनता दल-संयुक्तः, लोक जनशक्ति पार्टी (रामविलास), इति हिन्दुस्तानी-आवामी-मोर्चा, राष्ट्रिय-लोक-मोर्चा इत्येतासां पञ्च

घटक दलानां द्व्यधिकद्विशत एन. डी. ए. विधायकाः सभायां भागं ग्रहीष्यन्ति । मुख्यमन्त्री नीतीशकुमारः पुनः बिहारराज्ये एन. डी. ए. विधायक-दलस्य नेतृत्वेन निर्वाचितः भवितुम् अर्हति। ततः एन. डी. ए. विधायक दलस्य नेता राज्ये नूतनं शासनं निर्मास्यति ।

सुभाषितम्

एकोऽपि गुणवान् पुत्रो,
निर्गुणेन शतेन किम्।
एकश्चन्द्रस्तमो हन्ति,
न च तारा सहस्रशः।।

भावार्थ- एक ही गुणवान् पुत्र होने की तुलना में एक सौ गुणहीन पुत्रों के होने से क्या लाभ? उदाहरणार्थ एक चन्द्रमा ही आकाश में अन्धकार को नष्ट करने में समर्थ होता है न कि हजारों तारे।

हिमसंस्कृतवार्ता:

हिमसंस्कृतवार्तापत्रस्य
एकवर्षस्य सदस्यता

900 ₹

One year subscription to the daily
Sanskrit newspaper is Only 100 Rupees
To subscribe, text us a message
saying hello on the number below.

7876636263

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ता: दैनिकपत्रे
व्याकरणात्मक-अशुद्धीनां कृते,
राजनैतिक-सांस्कृतिकविचाराणाञ्च
कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम्, प्रकाशनम्

जसवंत कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे

कस्या कोटला जिला कांगड़ा हि.प्र.

पत्रस्यवाहरसङ्केतः-१७७१११

सङ्केतः- प्रबन्धनिदेशिका- शिवानी शर्मा हिमसंस्कृतम्

निर्वाचनायोगस्य अधिसूचनायाः विधिसमीक्षां करोति सर्वकारः- मुख्यमंत्री सुखुः

हिमसंस्कृतवार्ता:- काङ्गड़ा। राज्यसर्वकारः पंचायतानां नगरीयनिकायानां च सीमापरिवर्तनप्रतिबन्धस्य विषये राज्यनिर्वाचन-आयोगेन प्रसारितायाः अधिसूचनायाः विधिसमीक्षां कुर्वन् अस्ति। अस्मिन् विषये मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुखुः उक्तवान् यत् आपदाप्रभावितानां जनानां कृते आश्रयप्रदानं सर्वकारस्य प्राथमिकता अस्ति। पालमपुरे पत्रकारैः सह वदन् मुख्यमन्त्री अवदत् यत् राज्ये आपदाप्रबन्धनविधानं प्रचलति, राज्यसर्वकारः च आपदाप्रभावितजनेभ्यः आश्रयप्रदानाय प्राथमिकताम् ददाति। सम्प्रति अवरुद्धेषु क्षेत्रेषु मार्गाणाम् अन्यमूलसंरचनायां च पुनर्स्थापनार्थं सर्वकारः प्रयत्नपूर्वकं कार्यं कुर्वन् अस्ति। सः अवदत् यत् एतादृशेषु क्षेत्रेषु जनानां मतदानस्य अधिकारात् वञ्चनं

कर्तुं न शक्यते। सः अपि अवदत् यत् प्रथमवारं बहुषु क्षेत्रेषु सेबफलानि अपि स्वगन्तव्यस्थानं प्राप्तुम् असमर्था अभवन्। सः अवदत् यत् निर्वाचनं भविष्यति, परन्तु आपदाप्रभावितानां जनानां कृते कार्यं प्राथमिकता भविष्यति। पंचायतानां नगरीयसंस्थानां च सीमा परिवर्तनं निषिद्धं कृत्वा राज्यनिर्वाचन-आयोगस्य अधिसूचनायाः वैधानिकी समीक्षा क्रियते, तथा च सर्वकारः विधिरूपरेखायाः अन्तः समुचितकार्याणि करिष्यति। सः अवदत् यत् मन्त्रिमण्डलेन केषाञ्चन पंचायतानां परिसीमनं पुनर्गठनं च कर्तुं निर्णयः कृतः। अतः सः पक्षः अपि विचार्यमाणः अस्ति।

विधानसभायां रचनात्मकरूपेण विषयान् उत्थापयेत् भाजपा

मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुखुः अवदत् यत् धर्मशालायां प्रस्तावितं विधानसभासत्रं विधानसभायाः इतिहासे सर्वाधिकं दीर्घं भविष्यति, अतः केवलं वाक्पटुतायां सीमितं न अपितु रचनात्मकतया सज्जतया च विषयाः उत्थापिताः भवेयुः। सः भाजपां राजनैतिकवाक्पटुतायाः दूरं गत्वा विधानसभायाः अन्तः जनहितविषयेषु कार्यं कर्तुं आग्रहं कृतवान्। सः अवदत् यत् अस्माकं विधायकाः अपि राजनैतिकवाक्पटुतायां पृष्ठे न स्थास्यन्ति।

Sanjauli Masjid Controversy- देवभूमिसंघर्षसमिति-द्वारा अनाशनम् आरब्धम्, विद्युतः जलापूर्तः विच्छेदस्य आग्रहः

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। देवभूमिसंघर्षसमित्या शिमलानगरस्य संजौलीपुलिसस्थानकस्य बहिः मंगलवासरे अनाशनं प्रारब्धम्। न्यायालयेन अवैधं घोषितं विवादितं मस्जिदं हर्तुं प्रशासनं शिथिलं भवति इति समितिः आरोपयति। षट् समितिसदस्यानां विरुद्धं जनान् प्रार्थनां कर्तुं बाधितस्य प्राथमिकीपत्रस्य निवृत्तेः अपि संस्थायाः आग्रहः कृतः।

विद्युत् जलापूर्तिः च न विच्छिन्ना

समितिसहसंयोजकः विजयशर्मा सदस्यः विकासथापटा च न्यायालयेन संजौलीमस्जिदं अवैधं घोषितम्, तस्याः ध्वंसनस्य आदेशः अपि दत्तः इति उक्तवन्तौ। तदपि मस्जिदस्य विद्युत्-जलापूर्तिः न विच्छिन्ना। नगरनिगमः प्रशासनं च ज्ञात्वैव कार्यविधिः निरोधयति इति तेषां आरोपः। स्थितिः तादृशी अस्ति यत् संघर्षसमित्याः सदस्याः आपराधिकप्रकरणेषु संलग्नाः भूत्वा उत्पीडिताः भवन्ति।

२४ होराभ्यन्तरे प्राथमिकी निवृत्तव्या

संघर्षसमित्याः आरोपः अस्ति यत् गतसप्ताहे बहिः राज्येभ्यः जनाः प्रार्थनां कर्तुं मस्जिदम् आगतवन्तः। एतेषां जनानां प्रार्थनां निवारयन् यत् विवादः अभवत् तदनन्तरं पुलिसैः स्वस्य षट् सदस्यानां विरुद्धं कस्यचित् समुदायविशेषस्य भावानाम् आहतं कर्तुं सम्बद्धानां खण्डानाम् अन्तर्गतं प्रकरणं पञ्जीकृतम्, यत् अयुक्तम् अस्ति समितिः आग्रहं करोति यत् २४ होराभ्यन्तरे एतत् प्राथमिकी निवृत्तं कृत्वा मस्जिदं ध्वंसनस्य प्रक्रिया तत्क्षणमेव आरम्भ्यताम्।

मुस्लिमसमुदायस्य एकः व्यक्तिः प्रोत्साहनं ददाति स्म

विजयशर्मा न्यायालयस्य आदेशाः स्पष्टाः इति उक्तवान्। प्रशासनेन विलम्बं विना कार्यविधिः कर्तव्या। यदि पुलिसप्रशासनं च तत्कालं कार्यं न कुर्वन्ति तर्हि शुक्रवासरे राज्यव्यापीं विशालम् आन्दोलनं प्रारम्भ्यते, यत् प्रशासनं कल्पयितुम् अपि न शक्नोति। समितिसदस्याः अपि आरोपितवन्तः यत् मुस्लिमसमुदायस्य एकः व्यक्तिः तान् पृष्ठे कर्तुं प्रेरयितुं प्रयतते स्म, परन्तु ते त्यक्तुं न इच्छन्ति, ते स्वयुद्धं निरन्तरं करिष्यन्ति।

देहल्याम् अल-फलाह-समूहेन सम्बद्धेषु पञ्चविंशति स्थलेषु प्रवर्तननिदेशालयेन निरीक्षणं विहितम्।

हिमसंस्कृतवार्ता:- ई. डी. इत्याख्यः प्रवर्तन निदेशालयः, दिल्ली-क्षेत्रे अल-फलाह-समूहेन सम्बद्धेषु पञ्चविंशतितः अधिकेषु परिसरेषु अन्वेषणम् अकरोत्। अन्वेषणोपक्रमः रक्तदुर्गस्फोटन सह वित्तीय-अनियमितताभिः सम्बद्धमस्ति।

मादकद्रव्यव्यापारिभ्यः आजीवनकारावासः १० लक्षरुप्यकाणां दण्डः च- स्वास्थ्यमंत्री

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला। नशामुक्तभारत-अभियानस्य पञ्चवर्षाणां समाप्तेः अवसरे सचिवालये राज्यस्तरीयः कार्यक्रमः आयोजितः, यस्य अध्यक्षता स्वास्थ्यमंत्री डॉ. धनीरामशाण्डिलः अकरोत्। अस्मिन् अवसरे डॉ. शाण्डिलः जनेभ्यः आग्रहं कृतवान् यत् ते मादकद्रव्यस्य दुरुपयोगस्य दुष्प्रभावेषु जागरूकाः भवेयुः, तस्य विरुद्धं सामूहिकसक्रियभागित्वं सुनिश्चितं कुर्वन्तु, मादकद्रव्यस्य दुरुपयोगस्य उन्मूलनार्थं च एकीभवन्तु। हिमाचले नशामुक्तं कर्तुम् उद्दिश्य उपस्थितैः युवभिः सहितं सर्वेषां कृते मादकद्रव्यनिवारणप्रतिज्ञां अपि प्रदत्तवान्। सः अवदत् यत् राज्यसर्वकारेण हिमाचलप्रदेशस्य संगठित-अपराधस्य (निवारण-नियन्त्रण) विधेयकं, २०२५ पारितम् अस्ति, यस्मिन् मृत्युदण्डः, आजीवनकारावासः, १० लक्षरुप्यकाणां दण्डः च इति प्रावधानं कृतम् अस्ति। मादकद्रव्यव्यापारिणां कृते अवैधरूपेण प्राप्तानां सम्पत्तिनाम् अधिग्रहणस्यापि प्रावधानं वर्तते। हिमाचलप्रदेशस्य मादकद्रव्यनियन्त्रितपदार्थानाम् (निवारण, व्यसननिवृत्तिः पुनर्वासः च) विधेयकः, २०२५, पारितः,

अवैधव्यापारे सम्बद्धानां तस्कराणां कृते कठोरकारावासस्य, आर्थिकदण्डस्य च प्रावधानं करोति, व्यसननिवृत्तिः, पुनर्वासः, निवारकशिक्षा, आजीविकासमर्थनं च वित्तपोषणार्थं राज्यनिधिं स्थापयति। पंजाबस्य अमृतसरनगरस्य गुरुनानकदेव-विश्वविद्यालये आयोजिते राष्ट्रीयस्तरस्य "मादकद्रव्यमुक्तभारतम्" इति अभियाने अपि मन्त्री शाण्डिलः आनलाईनरूपेण भागं गृहीतवान्। सः छात्रान् स्वगृहेषु, परितः, स्वमित्रेषु च मादकद्रव्याणां दूरं स्थातुं सन्देशं प्रसारयितुं, स्वकर्मणां माध्यमेन अन्येषां कृते प्रेरणारूपेण भवितुं च आग्रहं कृतवान्। निदेशकः ईसोमसा इति सुमितखिमटा महिला एवं बाल विकासनिदेशकः डॉ. पंकजललितः, एवं अतिरिक्तपुलिसाधीक्षकः, मादकपदार्थविरोधी-कार्यदलं रमेश शर्मा उपस्थिता अभवन्।

विद्यालयस्य महाविद्यालयस्य च छात्राः प्रस्तुतिः दत्तवन्तः

कार्यक्रमस्य कालखण्डे संजौलीनगरस्य शासकीय-वरिष्ठ-माध्यमिक-विद्यालयस्य दशमश्रेणी-छात्रा आयशा मादकद्रव्येभ्यः दूरं स्थातुं, तैः सह समयं व्यतीत्य वृद्धानां अनुभवेभ्यः बहुमूल्यं पाठं ज्ञातुं च सन्देशं प्रसारितवती कोटशेरा महाविद्यालयस्य छात्राः मादकद्रव्यव्यसनस्य समस्यायाः विषये लघुनाटकं प्रस्तुतवन्तः यत् समाजस्य कृते गम्भीरं संकटं जातम् अस्ति।

हिमाचलप्रदेशे शिक्षकेषु न्यूनतामायाति अशैक्षणिककार्याणां भारः, नूतनाः नियमाः निर्धारिताः भविष्यन्ति, शिक्षकाः ३१ कार्याणि निर्वहन्ति

सांकेतिकं चित्रम्

1. अशैक्षणिककार्यं न्यूनं कृत्वा शिक्षकाणां भारः न्यूनः भविष्यति।
2. शिक्षाविभागः नूतनाः नियमाः निर्धारयिष्यति।
3. गुणवत्तापूर्णशिक्षायाः विषये सर्वकारस्य ध्यानम्।

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला।

हिमाचलप्रदेशस्य सर्वकारीयविद्यालयेषु शिक्षकाः न्यूनतया अशैक्षणिककार्यस्य भारं प्राप्नुयुः। शिक्षकाः अधिकांशं समयं बालकान् अध्यापयितुं यापयिष्यन्ति। अध्यापनस्य अतिरिक्तं केचन अशैक्षणिककार्यं, ये केवलं शिक्षकैः एव क्रियन्ते, तेषां अपि नूतनतया आवंटनं भविष्यति। अशैक्षणिककार्यस्य पारदर्शिताम् आनेतुं कार्यस्य समानवितरणं सुनिश्चित्य विभागेन एषः निर्णयः कृतः। अस्मिन् विषये शिक्षामन्त्रिणः रोहितठाकुरस्य अध्यक्षतायां सभायां विस्तरेण चर्चा कृता। एतदर्थम् अधुना नूतनाः नियमाः निर्मायन्ते।

परामर्शः आमन्त्रितः

विद्यालयीयशिक्षानिदेशकः आशीषकोहली इत्यनेन सर्वेषां मण्डलानां उपनिदेशकानां कृते पत्रं प्रेषितम् अस्ति। अस्य विषये यत्किमपि परामर्शः प्रेषयन्तु इति अनुरोधः कृतः अस्ति।

अध्यापकानाम् उत्तरदायित्वे एकरूपतायाः अभावः

नवम्बर ११ दिनाङ्के शिक्षामन्त्रिणः अध्यक्षतायां समीक्षासभायां अस्य विषयस्य विस्तरेण चर्चा अभवत्। विभागस्य अनुसारं शिक्षकेभ्यः नियुक्तेषु दायित्वेषु एकरूपता नास्ति। केषाञ्चन शिक्षकाणां बहु कार्यं भवति, अन्येषां तु कार्यं नास्ति।

शिक्षकाः ३१ प्रकाराणां अशिक्षणकार्याणि कुर्वन्ति

विद्यालयेषु शिक्षकाः ३१ भिन्नप्रकारस्य अशैक्षणिककार्यस्य उत्तरदायिनः भवन्ति। तेषां उत्तरदायित्वं छात्रवृत्तिः, एनएसएस, इको क्लब, एनसीसी, मध्यदिनभोजनं, वेशभूषा तथा पुस्तकवितरणं, स्काउट एण्ड गाइड्स, आपदाप्रबन्धनं, पुस्तकालयस्य अनुरक्षणं, युवासंसदः, स्वच्छता-अभियानं, सर्वकारीयसर्वेक्षणं, मतदातासूची-अद्यतनं, जनगणना, जागरूकता-अभियानं, प्रशिक्षणं, अभिलेख-रक्षणं, विविधाः परियोजना-रिपोर्ट, विद्यालय-स्तरीय-कार्यक्रमानाम् आयोजनं च भवति।

एतानि कार्याणि अन्येभ्यः नियोजयितुं प्रार्थनाः भवन्ति स्म

शिक्षकाः विभागेन सह एतत् आग्रहं बहुवारं उत्थापितवन्तः। ते अशैक्षणिककार्यं तेषां स्थाने अन्येभ्यः नियुक्तं कर्तुं आग्रहं कुर्वन्ति। एतादृशेषु कार्येषु व्यस्तता बालशिक्षां बाधते। परीक्षाफलं दुर्बलं कुर्वतां शिक्षकाणां वृद्धिं निरोधयितुं विभागेन निर्णयः कृतः। तदनन्तरं प्रार्थनायाः गतिः अभवत्, अधुना विभागः तस्मिन् कार्ये आरब्धवान्।

सर्वेषां उपनिदेशकानां कृते परिपत्रं प्रेषितम् अस्ति। प्रपत्रम् अपि निर्गतम् अस्ति। यदि तेषां किमपि परामर्शः अस्ति तर्हि ते निदेशालयं प्रति प्रेषयितुं शक्नुवन्ति। सम्प्रति शिक्षकाः एतानि कार्याणि कुर्वन्ति। परामर्शः प्राप्तः ततः परं अग्रे कार्यविधिः भविष्यति। एतत् कार्यं दत्तांशप्रविष्टिसञ्चालकानां (डाटा एंट्री ऑपरेटर) नियुक्त्या अपि कर्तुं शक्यते। *

-आशीषः कोहली, निदेशकः, विद्यालयीयशिक्षाविभागः।

नूतने मन्त्रिमण्डले पूर्वीचम्पारणे महान् दायित्वं प्राप्तुं शक्यते

भाजपादलस्य विधायकः सचिन्द्रप्रसादसिंहः तथा अपरः अपि प्राप्नुवन्ति महदायित्वम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- पूर्वीचम्पारणतः। बिहारस्य नूतनस्य मन्त्रिमण्डलस्य गठनं प्रति राजनीतिकचर्चाः त्वरितरूपेण प्रवर्तन्ते, तत्र च पूर्वीचम्पारणजिले अस्यवारं महदायित्वस्य प्राप्तेः सम्भावना बलेन चर्च्यते। सूत्राणां अनुसारं भाजपादलस्य विधायकः सचिन्द्रप्रसादसिंहः सह अपरः कोऽपि नेता नूतने मन्त्रिमण्डले स्थानं प्राप्नुयात् इति सम्भाव्यते।

सूत्रवत्, भूमिहारकोटात् सचिन्द्रप्रसादसिंहः प्रमुखदावेदारः इव दृश्यते, ते नीतीश- मन्त्रिमण्डले मंत्री भवितुं शक्नुवन्ति इति कथ्यते। तस्य राजनैतिकसक्रियता, संगठनगतं प्रभावं, क्षेत्रे दृढं समर्थनं च दृष्ट्वा तस्मै महत्वपूर्णविभागस्य दायित्वं दातुं चर्चाः वर्धन्ते। राजनीतिकेषु वर्तमानेषु अपि इदं मन्यते यत् पूर्वीचम्पारणस्य विकासयोजनाः, राजनैतिकमहत्त्वं च दृष्ट्वा शासनं अस्मिन्समये मण्डलाय अधिकप्रतिनिधित्वं दातुम् इच्छति। यावत् नूतनमन्त्रिमण्डलस्य घोषणा न भवति, तावत् मण्डलेन सह दलकार्यकर्तानां मध्ये उत्सुकता वर्धते, सर्वे च पटनायां प्रवर्तमानेषु गतिविधिषु एव दृष्टिं निधास्यन्ति।

पूर्वीचम्पारणस्य जिलाधिकारी सौरभ जोरवालः राष्ट्रीयसम्मानम् अलभत जलसंरक्षणे जनसहभागितायां च उत्कृष्टकार्येषु प्रदत्तः सम्मानः

हिमसंस्कृतवार्ता:- कुणाल कौशिक मोतिहारी। पूर्वीचम्पारणजिलस्य तेजस्वी कर्तव्यनिष्ठश्च जिलाधिकारी सौरभ जोरवालः राजधानी- दिल्लीमध्ये आयोजिते प्रतिष्ठिते कार्यक्रमे राष्ट्रीयसम्मानेन सम्मानितः अभवत्। जलसंरक्षणे, संसाधनानां उत्तमव्यवस्थापने, जनसहभागितावर्धने च तेन कृतानि उत्कृष्टप्रयत्नानि गौरवेन परिगण्य- एतत् सम्मानं तस्मै प्रदत्तम्। सम्मानसमारोहे मुख्यातिथिभिः जोरवालः नवोन्मेषपूर्णकार्याणां तथा जले संरक्षणाय जनसहभागितापरकाणाम् अभियोगानां प्रशंसा कृता। पूर्वीचम्पारणजिले जलसंरक्षणाय प्रवर्तितं मॉडल अधुना अन्येषां जिलानां कृतेऽपि प्रेरणास्रोतं भवति।

राज्यस्य परिवर्तनस्य संकल्पं यावत् ते न पूरयन्ति तावत् पश्चात्तापस्य कोऽपि प्रश्नः नास्ति-प्रशांतकिशोरः

पटना। जनसुराजस्य सूत्रधारः प्रशांतकिशोरः मंगलवासरे अवदत् यत् यद्यपि बिहारविधानसभानिर्वाचने तस्य दलस्य प्रदर्शनं दुर्बलम् अभवत् तथापि राज्यस्य परिवर्तनस्य संकल्पं यावत् ते न पूरयन्ति तावत् पश्चात्तापस्य कोऽपि प्रश्नः नास्ति। बिहारनिर्वाचनानन्तरं प्रथमं पत्रकारसम्मेलनं सम्बोधयन्

प्रशांतकिशोरः अवदत् यत् राज्ये व्यवस्था परिवर्तयितुं सः निश्चलप्रयत्नं कृतवान्, परन्तु केनचित् कारणेन सः असफलः अभवत्। सः अवदत् यत् सम्भवतः महत्त्वपूर्णविषयान् जनसामान्यं प्रति व्याख्यातुं किमपि अभावः अस्ति, येन समर्थनस्य मतरूपेण परिवर्तनं न भवति, अधुना दलं आत्मनिरीक्षणानन्तरं स्वस्य भविष्यस्य रणनीत्याः निर्णयः करिष्यति इति। भविष्ये जनसुराजः अन्यैः दलैः सह गठबन्धनं करिष्यति वा इति प्रश्नस्य उत्तरं दत्त्वा प्रशांतकिशोरः अवदत् यत् सम्प्रति विधानसभायां दलस्य

आसनानि नास्ति। इदानीं कृते तस्य दलं आत्मनिरीक्षणस्य अवधिं गत्वा निष्कर्षाधारितं भविष्यस्य रणनीतिं निर्मास्यति। जनसुराजस्य वास्तुकारः अवदत् यत् यद्यपि निर्वाचने तस्य दलम् आसनं प्राप्तुं असफलः अभवत् तथापि राज्यस्य मार्गं परिवर्तयितुं तस्य योगदानं न असफलः। सः अवदत् यत् प्रथमवारं सत्तादलं विपक्षं च जाति-धर्मात् परं शिक्षा, रोजगारः, प्रवासः इत्यादीनां विषयेषु चर्चां कुर्वन्तौ दृष्टौ। सः अवदत् यत् बिहारराजनीत्यां सर्वप्रथमं जनसुराजः एव एतान् विषयान् उत्थापितवान्।

हिमसंस्कृतवार्ता:

- माओ-विरोधी कार्येषु महत्त्वपूर्णविकासरूपेण आन्ध्रप्रदेशस्य अल्लूरी-सीता-रामराजू-मण्डलस्य आन्ध्र-छत्तीसगढ़-ओडिशा-त्रि-सन्धिस्थल-समीपे मेरेडिल्ली-वनेषु शीर्षसेनापतिना माडवी हिड्मया सह षट् माओवादिनः मारिताः।

आन्ध्रप्रदेशे माडवी हिड्मा इत्यनया सह षट् माओवादिनः मारिताः

पञ्जाबकेसरी लालालाजपतरायमहाभागस्य पुण्यतिथिः श्रद्धया आचरिता

हिमसंस्कृतवार्ता: डॉ. विमलेश झा, भागलपुर बिहार:

बिहारराज्यस्य डीएवीपब्लिकस्कूलबरासीभागलपुर-विद्यालयस्य परिसरे भारतदेशस्य स्वातन्त्रतासेनानिनः, आर्यसमाजप्रचारकस्य, "पञ्जाबकेसरी" इति नाम्ना विख्यातस्य लालालाजपतरायमहाभागस्य पुण्यतिथिः श्रद्धया हर्षेण च सम्यक् आचरिता। अस्मिन् अवसरे आयोजितायाः विधिप्रार्थनासभायाः वैदिकमन्त्रोच्चारणेन आरंभः अभवत्। विद्यालयस्य शिक्षकः डॉ. विमलेश झा महोदयः उक्तवान् यत् सः भारतमातुः उत्तमः पुत्रः आसीत्। लालालाजपतरायमहाभागः न केवलं प्रखरः राष्ट्रवादी नेता आसीत्, अपि तु समाजसुधारकः, शिक्षाविद्, साहित्यकारः, पत्रकारः, चिन्तकश्च आसीत्। तस्य जीवनकथा संघर्षस्य, त्यागस्य, राष्ट्रनिष्ठायाश्च गौरवकथा

अस्ति, या छात्राणां कृते अतीव उपयोगिनी वर्तते। अस्मिन् अवसरे अण्डर-14 राज्यस्तरीयस्केटिङ्गप्रतियोगितायां द्वितीयकक्षायाः छात्रः आरभ सिंह इति बालकः प्रथमं स्थानं प्राप्य पुरस्कारं लब्धवान्, अपि च राष्ट्रीयस्तरीयप्रतियोगितायाः कृते तस्य चयनम् अभवत्। अस्मिन् पुण्यावसरे तृतीयवर्गात् पञ्चमवर्गपर्यन्तं आयोजितायाम् आङ्ग्लभाषासुलेखप्रतियोगितायां ये छात्राः उत्कृष्टं प्रदर्शनम् अकुर्वन्, ते सर्वे पुरस्कारैः सम्मानिताः अभवन्। विद्यालयस्य प्राचार्यः सह सहायक क्षेत्रीय अधिकारी श्री अनिल कुमारमहोदयः सर्वेभ्यः पुरस्कृतविद्यार्थिभ्यः शुभाशंसां दत्त्वा तेषां उज्ज्वलभविष्यस्य कामनां कृतवान्। सः सर्वान् विद्यार्थीन् स्वीकर्तुं राष्ट्रहितं सर्वदा सर्वोच्चस्थानं दातुं च उपदिष्टवान्। अस्य कार्यक्रमस्य सफलसंचालने प्रीति चन्द्रा, विनीता भारती, निशि भारती, आशीष कुमार दास, अभिषेक कुमार शर्मा, शशिशेखर सिंह, कविता कुमारी, अविनाश कुमार, प्रतिमा राय चौधरी, प्रगति मिश्रा, डॉ. शिवशंकर कुमार सिंह, सुजीत कुमार मण्डल, शिल्पी, श्वेता, श्वेता सिंह, संजय कुमार सिन्हा, वसुंधरा कुमारी, डॉ. सरिता कुमारी, डॉ. घनश्याम पाठक-इत्यादीनां शिक्षकाणां शिक्षिकाणां शिक्षकेत्तरकर्मचारीणां च योगदानं प्रशंसनीयम् आसीत्।

हिमसंस्कृतवार्ता: , ईदरधीरजः, हैदराबादः

वार्ता-संवादः

नन्दिनी- नमो वः। अद्यतने वार्ता-कार्यक्रमे स्वागतं करोमि। नमस्ते काव्ये।

काव्या- नमस्ते नन्दिनि। अतीव रोचकम्। प्रथमा वार्ता अस्ति यत् वैज्ञानिकैः कृत्रिमप्रजया त्र्यर्बुदत्रिंशत्कोटिवर्षीयासु शिलासु जीवनस्य गूढचिह्नानि अन्विष्टानि।

नन्दिनी- सत्यम्, एतावत् पुरातनं जीवनं ज्ञातम् इति विस्मयकरम्। अग्रिमा वार्ता अपि प्राक्कालसम्बद्धा एव। त्रयोदशसहस्रवर्षेभ्यः पूर्वं भीमगजानां नाशः विस्फोटकेन धूमकेतुना कृतः इति नूतनैः प्रमाणैः सूचितम्।

काव्या- धूमकेतुना विनाशः कृतः इति कल्पना एव भयङ्करी। परन्तु इतिहासः सर्वदा विस्मयैः पूर्णः अस्ति। तृतीया वार्ता प्राचीन-मिष-देशस्य राज्ञः तुतान्खामुनस्य विषये। येल-विश्वविद्यालयस्य अध्ययनेन तस्य समाधौ स्थितायाम् एकस्यां श्वेतप्रस्तरविशेषकुप्याम् अहिफेनस्य अवशेषाः प्राप्ताः।

नन्दिनी- आम्, प्राचीनवस्तुषु कीदृशानि रहस्यानि निगूढानि सन्ति इति आश्चर्यम्। अन्तिमा वार्ता तु अतीव कौतुहलपूर्णा। अध्ययनेन प्रदर्शितं यत् घ्वनमोदिनः मोर्स-सङ्केतस्य 'बिन्दु-रेखाः' इव दीर्घ-ह्रस्व-क्रमान् विवेक्तुं शिक्षिताः।

काव्या- अहो, अतीव अद्भुतम्! लघवः प्राणिनः अपि ईदृशं शिक्षणं प्राप्तुं शक्ताः। अद्यतनीभ्यः रोचकवार्ताभ्यः धन्यवादः।

नन्दिनी- स्वागतम्। श्वः नूतनाभिः वार्ताभिः सह पुनः मेलिष्यामः। तावत् पर्यन्तं शुभमस्तु।

"लौकिकन्यायकोशः"

"करभदोहदन्यायः"

दुग्धस्य कृते गृहे गौः अस्ति चेत् गर्दभ्याः उष्ट्र्याः वा दुग्धस्य कृते किमर्थं परिश्रमः? तथा कस्मिन्नपि समर्थे उपाये सति लघुसाधनस्य कृते परिश्रमः किमर्थम् इत्यर्थे अस्य प्रयोगः भवति।

डा. वर्षा प्रकाश टोणगांवकर
पुणे / महाराष्ट्रम्

कृषकेभ्यः महत्त्वपूर्णं प्रोत्साहनम् : सस्यबीमा वन्यजन्तुभिः कृतायाः हान्याः उपर्यपि कार्यान्वितः भविष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता: कृषि-कृषक-कल्याण-मन्त्रालयेन प्रधानमन्त्री-फसल-बीमायोजनायाः (PMFBI) अन्तर्गतं कृषकाणां कृते महत्त्वपूर्णं प्रोत्साहनं प्रदत्तम् अस्ति। वन्यजन्तुभिः, धानस्य जलप्लावनेन च सस्यक्षतिम् आच्छादयितुं नूतनानां प्रक्रियाणां औपचारिकरूपेण मन्त्रालयेन अनुमोदनं कृतम् अस्ति। संशोधितप्रावधानानुसारं वन्यजन्तुभिः सस्यक्षतिः स्थानीयजोखिमवर्गस्य अन्तर्गतं पञ्चमं "एड्-ऑन-कवर" इति मान्यता प्राप्ता अस्ति राज्यसर्वकाराः वन्यपशूनां

सूचीं सूचयिष्यन्ति तथा च ऐतिहासिकदत्तांशस्य आधारेण अत्यन्तं प्रभावितजनपदेषु/बीमा-एककानां परिचयं करिष्यन्ति। कृषकाः सस्यबीमाएप् इत्यत्र ७२ घण्टानां अन्तः सस्यक्षतेः सूचनां भू-टैग-चित्रैः सह दातुं शक्नुवन्ति,। एताः प्रक्रियाः पीएमएफबीवाई-सञ्चालनमार्गदर्शिकानाम् अनुरूपं वैज्ञानिकं, पारदर्शकं, व्यावहारिकं च भवितुं परिकल्पिताः सन्ति, तथा च खरीफ २०२६ तः राष्ट्रव्यापिरूपेण कार्यान्विताः भविष्यन्ति एतत् प्रावधानं ओडिशा, छत्तीसगढ, झारखण्ड, मध्यप्रदेश, महाराष्ट्र, कर्नाटक, केरल, तमिलनाडु, उत्तराखण्ड, तथा च असम, मेघालय, मणिपुर, मिजोरम, त्रिपुरा, सिक्किम, हिमाचलप्रदेशः इत्यादिषु हिमालयेषु तथा पूर्वोत्तरराज्येषु कृषकाणां कृते सर्वाधिकं लाभं करिष्यति, यत्र वन्यजन्तुभिः सस्यक्षतिः प्रमुखा समस्या अस्ति। ओडिशा, असम, पश्चिमबङ्ग, तमिलनाडु, केरल, कर्नाटक, महाराष्ट्र, उत्तराखण्ड इत्यादिषु बाढप्रवणराज्येषु कृषकाः अपि प्रत्यक्षं लाभं प्राप्नुयुः।

काङ्ग्रेसः दिसम्बरमासस्य प्रथमसप्ताहे एसआईआरविरुद्धं सभां करिष्यति, निर्वाचनायोगस्य राजनीतिकरणं प्रकाशयिष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता:

मतदातासूचिकायाः विशेषसघनपुनरीक्षणं (SIR) निर्वाचनायोगस्य दुर्भावनापूर्णं कार्यम् इति काङ्ग्रेसेन उक्तं यत् एतस्याः प्रक्रियायाः विषये देशे सर्वत्र क्रोधः वर्तते तथा च

निर्वाचनायोगस्य राजनीतिकरणम् प्रकाशयितुं दिसम्बरमासस्य प्रथमसप्ताहे अत्र दलं विशालसभां करिष्यति इति। काङ्ग्रेसस्य उच्चसमितिः मंगलवासरे दलस्य मुख्यालये इन्दिराभवने एसआईआर-प्रक्रियायाः अन्तर्गतानाम् १२ राज्यानां केन्द्रशासितप्रदेशानां च नेतृभिः सह मिलितवती। सभायां दिसम्बरमासस्य प्रथमसप्ताहे यत् SIR मध्ये जनाः लक्ष्यं कृत्वा विलोपिताः भवन्ति।